

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про здійснення оцінки впливу на конкуренцію проєктів нормативно- правових актів та інших рішень щодо створення державних і комунальних підприємств, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку»

1. Резюме

Метою прийняття постанови є мінімізація негативного впливу створення та встановлення/зміни правил діяльності державних і комунальних підприємств на економічну конкуренцію на товарних ринках.

2. Проблема, яка потребує розв'язання

Станом на вересень 2019 року в Україні було зареєстровано 3322 державних підприємства, на яких було зайнято близько 5 відсотків національної робочої сили. За даними Мінекономіки, сукупна вартість їх активів становила близько 985,4 млрд грн (37,5 млрд євро), питома вага вартості активів державного сектору економіки становила 21,4 відсотка. В деяких випадках державні підприємства захищені регуляторними та іншими бар'єрами від міжнародної та внутрішньодержавної конкуренції. Деякі сектори економіки та окремі державні підприємства, в тому числі які діють на конкурентних та потенційно конкурентних ринках, залишаються на законодавчому рівні захищеними від реструктуризації. Це призводить до неефективного розподілу суспільних ресурсів та обмежує розвиток потенційно конкурентних ринків.

Діяльність державних підприємств є виправданою у сферах, що становлять публічний інтерес, та на ринках, що не є конкурентними внаслідок технологічних особливостей виробництва (наприклад, в сфері національної безпеки та оборони, соціального захисту, медицини, освіти тощо, у сфері природних монополій). Разом із тим, здійснення господарської діяльності державних підприємств на потенційно конкурентних ринках, де відсутня необхідність участі держави, може чинити негативний вплив на конкуренцію.

Станом на 1 грудня 2019 року в Україні було зареєстровано 13774 комунальних підприємства, на яких працює близько 2,2 відсотка національної робочої сили. Сукупний дохід комунальних підприємств, які здійснювали господарську діяльність, за 2018 рік становив 2,03 відсотка загального обсягу виробленої продукції (без продукції підприємств – фізичних осіб), або 1,24 відсотка загального обсягу реалізованої продукції.

Протягом останніх трьох років спостерігається зростання темпів створення комунальних підприємств: у 2018 році їх було зареєстровано на 26,5 відсотка більше, ніж у 2017, у 2019 – на 26,7 відсотка більше, ніж у 2018 році. При цьому, середньорічна кількість новостворених комунальних підприємств за 2017-2019 рр. є на 4 відсотки вищою, ніж середньорічна кількість зареєстрованих комунальних підприємств за попередні 25 років незалежності України.

Комунальні підприємства менш прибуткові, ніж державні чи приватні. Рентабельність власного капіталу становила близько нуля для 34 відс. комунальних підприємств. Для порівняння, серед всіх інших підприємств 18 відс. мали близьку до нуля рентабельність. Нульова прибутковість (рентабельність) може бути виправдана для КП, створених для надання специфічних соціально важливих функцій, але є ознакою неефективного господарювання на конкурентних та потенційно конкурентних ринках.

В окремих випадках органами місцевого самоврядування, всупереч принципу конкурентного нейтралітету, суб'єктам господарювання комунальної власності надавалися переваги порівняно з конкурентами інших форм власності. Надання органами місцевого самоврядування податкових пільг комунальним підприємства може містити ознаки недопустимої державної допомоги.

3. Суть проекту акта

З метою мінімізації негативного впливу рішень про створення та встановлення/зміни правил діяльності державних і комунальних підприємств на економічну конкуренцію пропонується:

затвердити Критерії оцінки впливу на конкуренцію проектів нормативно-правових актів та інших рішень щодо створення державних і комунальних підприємств, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, розроблені відповідно до Інструментарію для оцінки впливу на конкуренцію Організації економічного співробітництва та розвитку;

зобов'язати центральні та місцеві органи виконавчої влади під час прийняття рішень про створення державних підприємств, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку здійснювати оцінку впливу таких рішень на конкуренцію та не допускати негативного впливу, що визначається відповідно до Критеріїв;

рекомендувати органам місцевого самоврядування під час прийняття рішень про створення комунальних підприємств, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, не допускати негативного впливу таких рішень на конкуренцію, що визначається відповідно до Критеріїв;

Міністерству юстиції України забезпечити внесення відповідних змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» та до інших нормативно-правових актів щодо недопущення державної реєстрації державних та комунальних підприємств, проект нормативно-правового акту або рішення про створення яких не погоджено в установленому порядку з органами Антимонопольного комітету України.

4. Вплив на бюджет

Реалізація акта не потребує фінансування з державного чи місцевого бюджетів.

5. Позиція заінтересованих сторін

Реалізація акта не матиме впливу на інтереси окремих верств (груп) населення, об'єднаних спільними інтересами.

Проект акта стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад. Він не стосується питань місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проект акта потребує громадського обговорення.

6. Прогноз впливу

Реалізація акта має сприяти захисту та розвитку ефективної конкуренції на товарних ринках України, забезпечення інтересів суб'єктів господарювання в частині створення недискримінаційних умов конкурування незалежно від форм власності.

Реалізація акта не впливатиме на розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

7. Позиція заінтересованих органів

Проект підлягає затвердженню Антимонопольним комітетом України, погодженню Державною регуляторною службою України, Міністерством розвитку громад та територій України, Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерством юстиції України.

8. Ризики та обмеження

У Проекті відсутні положення, які містять ознаки дискримінації, стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Проект не містить положень, які містять ризики вчинення корупційних правопорушень.

9. Підстава розроблення проекту акта

Проект акта розроблено за власною ініціативою Антимонопольного комітету України.

Голова Антимонопольного комітету України	(підпис)	О. Піщанська
_____ 20__ р.		